

EXPRESS

WIECZORNY ILUSTROWANY.

ROK VI | ŁÓDŹ, SOBOTA, 7-GO LIPCA 1928 ROKU. | CENA NUMERU 20 GROSZY. | NR. 188

„Fabryka żon“ braci Aszer. Dalsze rewelacje o handlarzach żywym towarem w Polsce. Majątek herszta bandy wynosi 300.000 dolarów.

Z Warszawy donoszą:
Aresztowanie Abrama Marczyka, pseudo „Tokarza”, uprawiającego od szeregu lat na wielką skalę handel jarmarczny nierządnicami — „białemi niewolnicami” znanego na terenie międzynarodowym walki z handlem żywym towarem, wywołało niezwykłą sensację.

Udało się policji, w czasie prowadzenia dochodzeń, zabezpieczyć poważny dowód rzeczowy: mianowicie 3.000 dolarów, jakie nadeszły przed zaarrestowaniem Marczyka, przekazem telegraficznym dla niego z Argentyny, z Buenos Aires, gdzie, jak wiadomo policji kobiecej, utrzymuje 3 kolosalne luksusowe „domy publiczne”.

Marczyk jest w posiadaniu bardzo cennej biżuterii i — jak sam zeznał majątek jego w domach i brylantach wynosi 300 tys. dolarów.

Majątek ten zdobyty został kosztem nieszczęścia ludzkiego, kosztem handlu iście zbrodniczego, tak bowiem należy uważać straszny proceder handlu żywym towarem.

W Józefowie, w willi Fuksa, gdzie mieszkał Marczyk wraz ze swoją żoną i z jej siostrą, wiadomo, że gości tam bogaty przemysłowiec z Ameryki, który przyjechał do Polski w sprawach rodzinnych.

Na „dancingu” w Józefowie ukazał się pewnego wieczoru Marczyk ze swoją żoną.

Wywołał ogólne zainteresowanie, a w podziękę za serdeczne przyjęcie Marczyk wszystkich obecnych zaprosił na kolację.

Znaleźli się nawet tacy, którzy nie szczędzili pochwał pod jego adresem, mówiąc między innymi:

— Ten pan ma gości! Istotnie „ma gości”, gdyż policja wśród korespondencji i notatek, ujawnionych przy rewizji znalazła pokwitowanie na 500 dolarów.

Kwit ten — jak wiadomo dokładnie policji kobiecej — pochodzi od jakiegoś osobnika ze sfery sutenerskiej, któremu Marczyk w 1919 roku wywiózł żonę do Argentyny, na rynek rozpusty i nierządu.

Tym sposobem na skutek „sądu polubownego” pomiędzy Marczykiem i zdradzonym mężem sprawa o żonę została uregulowana.

Marczyk, aczkolwiek ma swój własny dom przy ul. Nowolipki nr. 70, dla różnych względów tam nie mieszkał. Zajmował elegancki numer w hotelu „Liljana” Marszałkowska nr. 101.

Co się tyczy zatrzymanych braci Aszerów, to jak wskazują dane, zebrane przez organa policji, prowadzili oni „fabrykę żon”.

Wygląda to na żart, a conajmniej na „kawał”. A jednak Aszerowie i im podobni handlarze żywym towarem, chcą przemycić na „rynek handlowy” oliary, żenił się w różnych miejscach, biorąc jedynie t. zw. żydowskie śluby religijne.

Zafatwiony się z ofiarą i przewiózłszy ją za szlaban rozpusty, wracali po świeży towar.

Argentyńskiej ochronie kobiet udało się wyratować jakąś dziewczynę z Pol-

ski, męczoną w „wesołym domku” Marczyka.

Wśród listów w języku żydowskim, znalezionych w znacznej liczbie przy Marczyku i jego współpracownikach, jest jeden list pełen rozpaczki.

W liście który pisze jedna z żon Aszera, mówi on, że „już ma dość takiego życia, że dość już tego handlowania kobietami i że policja argentyńska zabrała cały majątek i że przyjazd jego do Argentyny jest bezcelowy, gdyż niema już „interesu”.

Rewelacyjne zeznania złożyły dziewczyny które znają Marczyka z jego działalności w Buenos-Aires. Jedną z nich wręcz oświadczyła, że Marczyk i Aszerowie przemocą namawiali ją do nierządu.

Inna znów twierdzi, że „z Polski przywożą tam po kilkanaście kobiet dziennie z Warszawy i Lwowa i że ma moc agentów” i „że Marczyk dorobił się na młodej krwi”.

Cześć garnizonu w Białymstoku zatruta niezdrowem mięsem.

Z Białegostoku donoszą:
W garnizonie wojskowym w Ossowcu (województwo Białystok) w koszarach 42 p. p. rozchorowało się nagle 203 żołnierzy.

Z objawami silnej gorączki zaczęli żołnierze zgłaszać się masowo do izby chorych, gdzie lekarz wojskowy stwierdził objawy masowego zatrucia organizmu.

Zatrutych żołnierzy umieszczono częściowo w miejscowym szpitalu garni-

zonowym, częściowo zaś przeniesiono do szpitala w Białymstoku.

Do Ossowca zjechała wojskowa komisja śledcza i sanitarna celem ustalenia istotnej przyczyny zatrucia żołnierzy.

Wszelkie dane przemawiają za tem, że żołnierze padli ofiarą zatrutego mięsa.

Dochodzenie prowadzi dowództwo żandarmerji w Białymstoku.

Katastrofa budowlana w Warszawie. Zawałała się ściana oficyny domu, należącego do rady prawnego magistratu warszawskiego.

Z Warszawy donoszą:
O godz. 4 po poł. wydarzyła się wczoraj w Warszawie katastrofa budowlana, która tylko dziwnym zbiegiem okoliczności nie pociągnęła za sobą ofiar w ludziach.

Zawałała się ściana jednopiętrowej oficyny — rudery w domu przy ul. Leszno Nr. 65.

Dom ten należy od lat kilkunastu do adwokata Czesława Jankowskiego, radcy prawnego magistratu warszawskie-

go. Przed rokiem zarysowała się lewa oficyna, zdołano ją jednak podstemplować i naprawić. Wczoraj zaś runęła ściana oficyny przeciwległej. Dozorczyńni domu Bojanowski kilkakrotnie już uprzedzała właściciela domu i administratora, że frontowa ściana jej mieszkania popękała we wszystkie strony i mur opiera się właściwie na futrynach drzwi i okien.

Wczoraj około godziny 4 po poł., gdy syn dozorczyńni p. Jan Bojanowski spał na łóżku pod oknem, oberwała się z szafitu jedna cegła. Uderzony w ramię, Bojanowski wstał z łóżka i niemal w tejże samej chwili cała ściana osunęła się w dół. Jednocześnie pękł mur na pierwszym piętrze aż do wiązania dachowego.

Wśród mieszkańców oficyny powstał nieopisany popłoch. Wezwano policję i straż ogniową. Na miejsce katastrofy przybył natychmiast 4 oddział straży pod komendą kpt. Janowskiego i policja VII komisariatu z komisarzem Ciesielskim. Przedewszystkiem nakazano natychmiast opróżnić z ludzi mieszkanie dozorczy i leżące na pierwszym piętrze mieszkanie sklepiarkarza Mendla Goldsteina.

Zamach samobójczy porucznika w Warszawie.

Z Warszawy donoszą:
Porucznik D. O. K. Warszawa Julian Radawski mieszkał u kuzyna swego urzędnika izby skarbowej p. Skwary w lokalu p. Heleny Brzostowskiej (Kark. Przedm. 6).

Wczoraj rano przywołał pomocnika dozorczy domu p. Antoniego Szymańskiego i zażądał wiadra wody.

— Dopiero za kwadrans proszę tu przyjść — dorzucił.

Wkrótce potem sąsiedzi usłyszeli 3 strzały. Kiedy wpadli do mieszkania, zobaczyli porucznika leżącego na otomannie. Z klatki piersiowej sączyła się krew. Na podłodze — rewolwer.

— Zawiadomić zaraz pogotowie — wyszeptał ranny.

Desperata odwieziono do szpitala oficerskiej szkoły sanitarnej.

Porucznik Radawski żył od pewnego czasu w separacji z żoną. Śledztwo ten fakt łączy z zamachem samobójczym.

Morderca wynajęty za kilkadziesiąt złotych.

Sosnowiec, 7 lipca.
Śledztwo w sprawie zamordowania w lesie obok miejscowości Tucznia Baba gajowego lasów państwowych Graczyka, ujawniło motyw i tło ohydnej zbrodni.

Aresztowany sprawca mordu 37-letni Jan Nędza, dokonał zbrodniczego czynu z namowy poprzedniego gajowego Ciepale, który wydany został za różne nadużycia służbowe i pałał zemstą do swego następcy.

Nędza popełnił morderstwo za darowanie mu przez Ciepale długu w wysokości kilkadziesiąt złotych. Ciepale aresztowano.

Murarz spadł z rusztowania drugiego piętra.

Łódź, 7 lipca.
Dziś w godzinach porannych w domu przy Szosie Pabjanickiej 39 miał miejsce straszny wypadek.

Oswald Winkler, podmajster murarski, pracując przy odnawianiu tej kamienicy, spadł z rusztowania, z wysokości drugiego piętra, na bruk uliczny. Doznał on ciężkich obrażeń cieleśnych.

Pogotowie w stanie nieprzytomnym przewiozło go do domu.

Zamach samobójczy

Łódź, 7 lipca.

W ogrodzie przy ulicy Krakusa targnęła się na życie 20-letnia Julia Wieczorkowa, żona robotnika, zamieszkała przy ulicy Krakusa 11.

Wezwane pogotowie stwierdziło otrucie jodyną i w stanie bardzo ciężkim przewiozło desperatkę do domu.

Przyczyny rozpaczliwego kroku nie ustalono.

3-letni chłopczyk utonął w jamie kloacznej.

Łódź, 7 lipca.

Wczoraj o godzinie 7-ej wieczorem w domu przy Szosie Zgierskiej 67 wydarzył się tragiczny wypadek.

Trzyletni chłopczyk Tadeusz Minoz, syn służącej, bawiąc się na podwórzu wpadł do jamy kloacznej, która nie była należycie zabezpieczona.

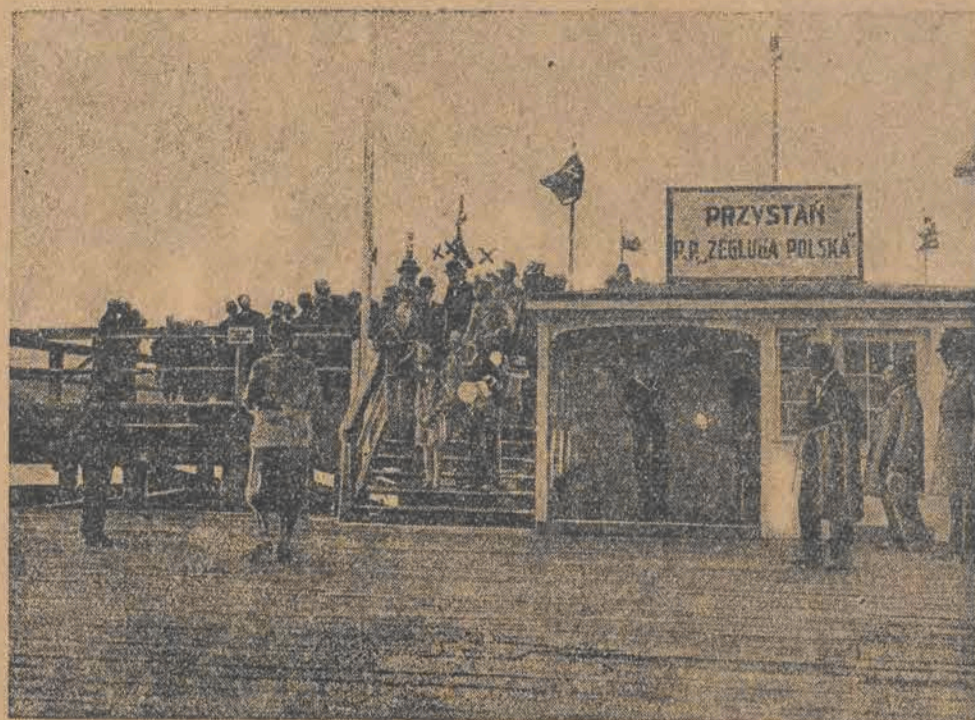
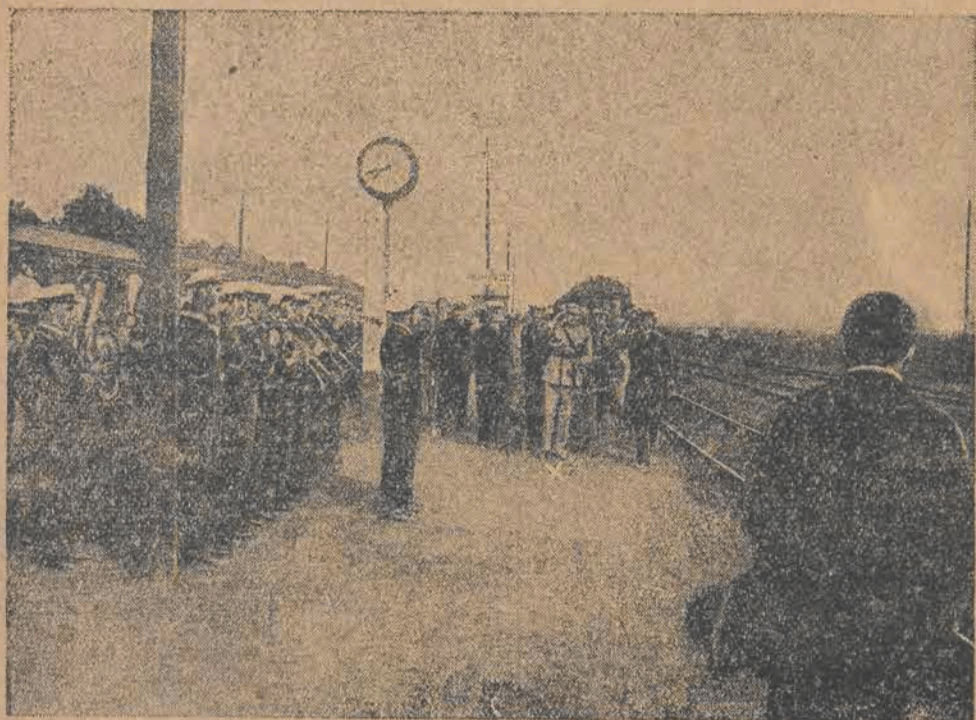
Na ratunek chłopca pośpieszył dozorca domu. Nie mógł jednak go wydobyć

z nieczystości.

Dopiero po upływie kilkunastu minut jeden z lokatorów zesuwał się po linie do jamy i w ten sposób wy dostał nie szczęsnego chłopca, który nie dawał już żadnych znaków życia.

Wezwane pogotowie mogło tylko stwierdzić zgon.

Zwłoki zabezpieczono na miejscu aż do zejścia władz sądowno-policyjnych.

Z pobytu Marszałka Piłsudskiego w Gdyni.

Bolszewicki kodeks karny jest produktem barbarzyńskich mózgow.

Rosja sowiecka od roku 1927 żyje pod rządami nowego (drugiego już z kolei) kodeksu karnego. Słyszało się o tym kodeksie, że jest on czymś oryginalnym, nowym, że jest on wyrazem „postępu rewolucyjnego”, że „proletariat” (czytaj: wielkorządzący komisarski nie — kmi... carscy!) pouczył świat burżuazyjny, jak powinno wyglądać nowoczesne prawo karne i t. d. i t. d.

Te hymny pochwalne, płynące oczywiście poprzez Moskwę z „jaczek kominternu”, nie były nigdy przez nikogo brane na serio. Ale zawsze przypuszczano, że ten sowiecki kodeks karzy to jest jednakże coś. Obecnie można już te wszelkie przypuszczenia dokładnie sprawdzić, bo jeden z uczniów seminarium karnego prof. Makowskiego dr. R. Lemkin ogłosił przekład polski najistotniejszych ustępów sowieckiego kodeksu karnego.

Czytamy więc — pożałujcie Boże! Przedewszystkiem pościągane z różnych systematów „burżuazyjnego” prawa karnego, a w szczególności od t. zw. szkoły własnej, koncepcje polityki karnej. Ale pościągane tylko dla blizitru, żeby to niby śmiej się wypadło, a w gruncie rzeczy stare pojęcia pod nową nazwą. Obłuda niesłychana!

I tak dla przykładu kodeks sowiecki, zamiast „burżuazyjnego” wyrazu przestępstwo, używa określenia „społecznie niebezpieczne działanie”, a terminu — kara nie uznaje wcale, stosując natomiast „środki ochrony społecznej”.

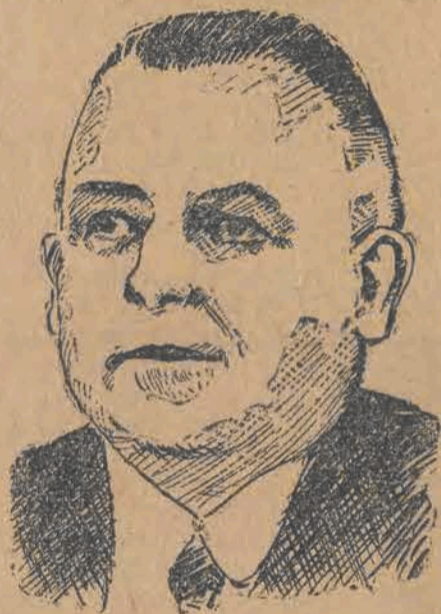
Otóż nowe „środki ochrony społecznej”, które według pewnych, starych dość zresztą, koncepcji naukowych, mają zastąpić odwetowe kary, są w rozumieniu kodeksu sowieckiego najwykleszemi karami odwetowymi z pozbawieniem wolności, przymusowymi robotami i t. p. aż do rozstrzelania (zapowiadają, że do odwołania!) włącznie.

A myślicie państwo, że owe „społecznie niebezpieczne działania” to nie są zwykłe przestępstwa, tylko że w pewnym zakresie (walka z „kontrewolucją”) niesłychanie szeroko, a w drugim (przestępstwo przeciwko moralności lub mieniu prywatnemu) nader wąsko ujęte?

Ala jest jeden punkt „oryginalny”, pod względem barbarzyńskiego wprost ujęcia cofający Rosję o setki lat wstecz. Zasada nowoczesnego prawa karnego jest, że to, czego prawo pod groźbą kary nie zabrania (bo to tylko jest przestępstwem), jest dozwolone. Ale nie według pojęć sowieckich. W sowieckich, według art. 16 kodeksu karnego, za czyn społecznie niebezpieczny, to chociażby nie były zabronione przez prawo, jeżeli tylko tak nakazuje „sumienie rewolucyjne” towarzyszących czekistów i sędziów. Pomyślcie państwo — co to za „raj” na ziemi ta sowiecka Rosja!

LANDRU Nr. 2.

Potworne szczegóły zbrodni, które poruszyły całą Francję 'ak Hieronim Prata mordował swe „narzeczone”.

Marśylski Landru.

Sprawa mordercy kilku kobiet Hieronima Prata, zwanego drugim Landru za taczka coraz szersze kręgi.

Ostatecznie policja marsylska sprawdziła identyczność mieszkańca willi Genowefy. Jest to Hieronim Filip Manuguet Prata urodzony w roku 1866. Przebywał on czas dłuższy w Tunisie a do Francji powrócił kilka lat temu.

Rewizja dokonana w jego sypialnym pokoju wzbogaciła archiwum policyjne, do

starczając całej kolekcji listów i kopert noszących stemple rozmaitych miast Francji. Wszystkie listy adresowane były do małego baru w Marsylii i nosiły dopisek „dla doręczenia panu Kamilowi”.

— Jestem trzydziestoletnią Francuzką, podobno ładną brunetką. Posiadam magazyn mód i domek w Nicei — pisze jedna z „kandydatek”; podpisująca się imieniem Żermyny.

Inna kandydatka liczy sobie 45 wio sen i pełni funkcje pielęgniarki na Riwierze. Oznajmia panu Kamilowi, że posiada trzy tysiące franków dochodu i doskonałą sytuację.

Pewna pięćdziesięcioletnia dama przedstawia się jako wdowa po urzędniku, właścicielka trafiki i kapitału wynoszącego 20 tysięcy franków.

Władze śledcze poszukują obecnie owych dam i usiłują stwierdzić, które z nich padły ofiarą niecznych machinacji Landru Nr. 2.

Sprawdzone już, że w ostatnich czasach Prata pięciokrotnie się zaręczał w willi Genowefie, ale po kilku wizytach ginął o nich słuch.

— I tak — sąsiedzi Prata opowiadają o pewnej wytwornej Holenderce z zawodu nauczycielce, która według słów samego brata wypowiedzianych do jednego z sąsiadów posiadała 80 tysięcy franków. Zniknęła ona tak samo tajemniczo jak pierwsza „narzeczona” Prata, kobieta w średnim wieku. Następnie zjawiają się nowe ofiary: — jedna wysoka, druga rażąco chuda, obydwie w wieku 40 do 50 lat. Trzy tygodnie temu spotykano Prata z młodą wysmukłą blondynką, któ

ra kilkakrotnie nocowała w willi Genowefie.

Parę dni temu władze udały się ponownie do willi Prata, celem dokonania dokładniejszych oględzin trupów.

Trup znaleziony w kurniku jest zupełnie nagi, druga zaś ofiara Prata, którą znaleziono w piwnicy przykryta jest koszulą nie noszącą żadnych inicjałów.

Ponieważ znaleźli się świadkowie, którzy widzieli Prata gdy prznosił do samochodu podłużny ciężki pakunek ukryty w worku jest prawdopodobnym, że Prata wywoził niektóre ofiary i topił je w głębokich gliniankach w pobliżu Marsylii.

Znalezione zwłoki kobiet z których jedna ma prawą nogę krótszą od lewej — przewiezione zostały do laboratorium policji technicznej.

Podczas gdy doktor sądowy dokonywał oględzin zwłok, a sanitariusze zlewali formaliną cuchnącą doły w piwnicy i kurniku inspektor policji marsylskiej Grisoni wezwał sąsiadów Prata, by zechcieli przyrzeć się trupom i stwierdzić, czy nie są to owe spotykane z Pratem narzeczone.

Okropny widok odebrał rezon kumoszkom — jedynie stary piekarz, który przynosił codziennie chleb do willi zgodził się przyrzeć z blizką ofiarom Prata. — Stwierdził on, że kobieta znaleziona w kurniku jest ową smukłą blondynką, nazwiskiem Ebel, która zapoznała się niedawno z Pratem. Była ona właścicielką pensjonatu i zamierzała go sprzedać.

Drugą ofiarą nazywa się Bonnet. Była służącą Prata. Zglądził ją na krótko przed zamordowaniem Greczynki Foce, właścicielki willi Eglantine. Do rzędu ofiar Prata należy pani Vanel właścicielka w willi w dzielnicy Molliere. Nieobecność pani Vanel tłumaczono sobie wyjazdem jej do rodziców, którzy ze swej strony przypuszczali, że córka pojechała do swego dziecka.

Dobłą pomoc okazywała Praterowi naiwna dyrektorka agencji matrymonjalnej, która przedstawiła policji listę osób skierowanych przez nią do czcigodnego pana Kamila. W ich rzędzie figuruje i Małgorzata Bonnet.

Prata z wyglądu sprawia wrażenie zamoznego przemysłowca. Ogolona twarz o szerokich szczękach nie nosi wybitnie zbrodniczych cech. Jedynie oczy szare i przenikliwe mają dziwnie okrutny wyraz.

Od swego poprzednika Prata różni się tem, że Landru był niezmiernie uładny i obłudny, zaś Hieronim Prata nie bawił się w romansy był rubaszny i gwałtowny i sprawiał wrażenie człowieka szczerego.

Wynalazca ofiarą swego wynalazku.

Wynalazca preparatu „radjum”, którym naświetla się tarcze zegarków, dr. S. A. Sochocky, padł ofiarą swego wynalazku. Skutkiem zatrucia organizmu preparatem wypadły wynalazcy zęby, końce palców czerniały, a serce działa jedynie tylko dzięki stosowaniu medykamentów pobudzających krew do obiegu.

Dr. Sochocky pracuje od 5 lat w fa-

bryce U. S. Dadium Corporation w Nowym Jorku. W fabryce tej niedawno zatrutych zostało śmiertelnie przez „radjum” 5 kobiet. Kobiety te wytoczyły firmie proces i uzyskały od niej po 10 tysięcy dolarów odszkodowania gotówką, oraz dożywotnią pensję dla siebie i swej najbliższej rodziny po 600 dolarów rocznie.

Podział samochodów na świecie.

Na ilu mieszkańców w każdym państwie przypada jeden samochód? Na to pytanie odpowiada ostatnia statystyka Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, z której wynika, że jeden samochód wypada na:

5,7 mieszkańców	w St. Zjednoczonych
12	w Kanadzie
15	w Australji
50	w Anglii

54	we Francji
110	w Niemczech
230	we Włoszech

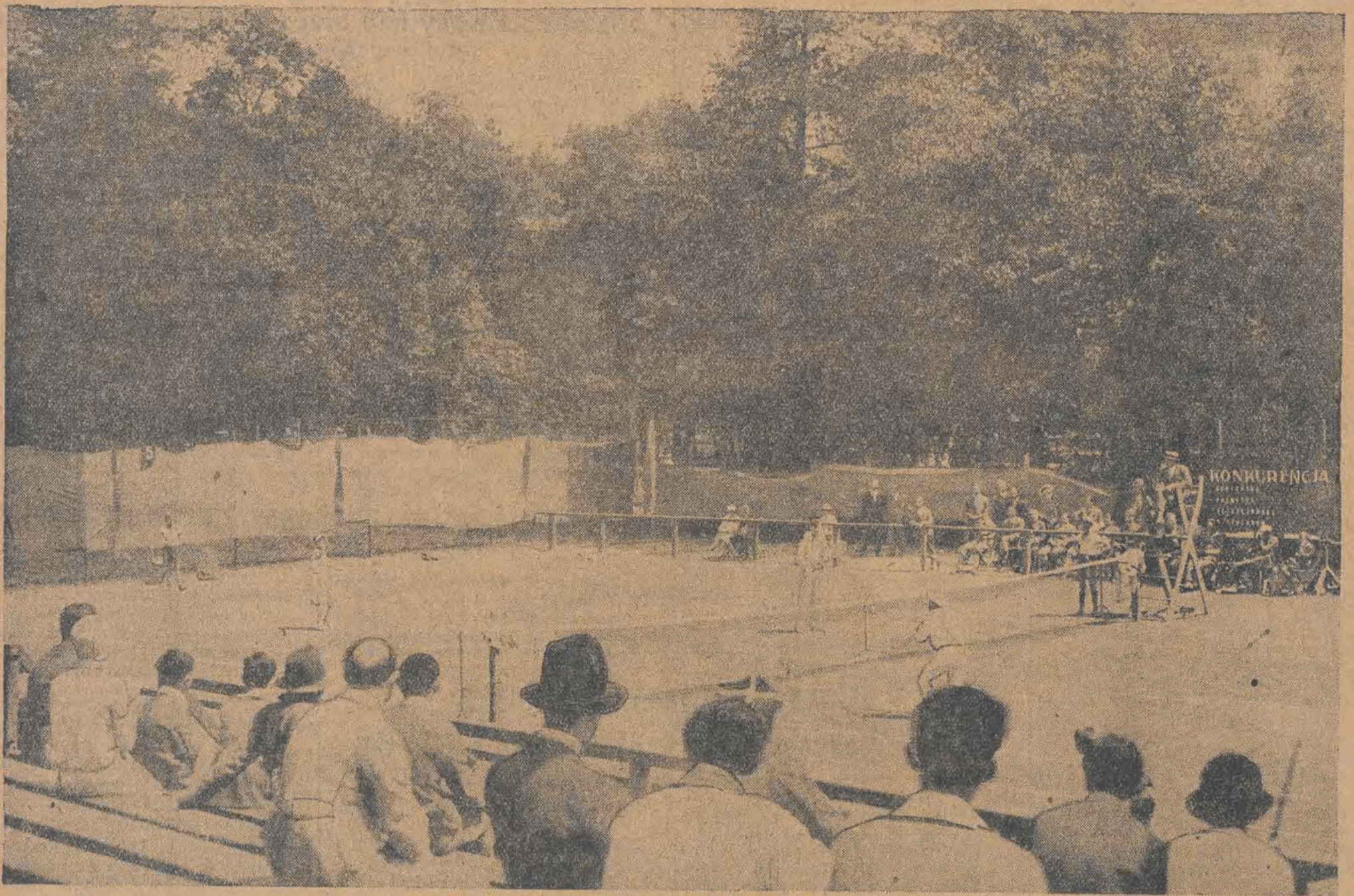
Polska pomimo znacznej poprawy w ostatnich latach swego stanu posiadania samochodów, stoi daleko jeszcze za Włochami, bo przy 40 tysiącach posiadanych samochodów wypada u nas 1 samochód na 700 mieszkańców.

Z międzynarodowego turnieju tenisowego w Krakowie.

Moment z partii w grze mieszanej, w której pp. Jedrzejowska i M. Stolarow zwyciężyli pp. Dubieńską i Foerster w stosunku 6:1 i 6:3. Od lewej strony grają pp. Dubieńska i Foerster, na prawo zaś zwycięscy, z których widać tylko M. Stolarowa.

Podróż szamanów na księżyc.

Ciekawe obyczaje religijne kapłanów eskimoskich.

Co usłyszymy przez radio
dziś, w sobotę
7-go lipca?

WARSZAWA.
SOBOTA, 7-GO LIPCA.

12.00—13.00 — Muzyka z płyt gramofonowych: 1. Rimskij-Korsakow: 2. fantazje z Szeherazady, 2. Tosti: Za jeden pocałunek, 3. Rubinstejn: Melodia, 4. J. Castadena: Pieśń, 5. James Colon: Nostalgia Andaluza, 6. Gounod: Muzyka baletowa z op. „Faust”, 7. J. Berlin: Don't wait too long, 8. Whiting: Where is my rose of Waikiki, 9. Kern: Sunny, 10. Gershwin: There's a boat man on the Volga, 11. Lyman Wagner, Robinson: Mary lou. 13.00—13.10 — Sygnal czasu, hejnał z wleży marjackiej w Krakowie, komunikat lotniczy - meteorologiczny. 15.00—15.20 — Komunikaty: meteorologiczny, gospodarczy oraz nadprogram. 17.00—18.00 — Słuchowisko dla młodzieży — transmisja z Krakowa. 19.00—19.20 — Rozmaitości. 19.30—19.55 — Odczyt: „Mantyna i Malarstwo Padewsko-Weneckie — (dział „Sztuka”) — wygłosi dr. Marjan Henzel. 20.05—20.15 — Nadprogram, komunikaty. 20.15 — Muzyka popularna (transmisja z Doliny szwajcarskiej): 1. Rossini: Uwertura do opery „Tancredi”, 2. Bizet: Fantazja na tematy z op. „Carmen”. 3. Moniuszko: Pieśń wieczorna (transkr. na trąbkę solo i orkiestrę). 4. Jan Strauss: Krew wiedeńska, walc — wykona orkiestra Filharmonii warszawskiej pod dyr. Tadeusza Mazurkiewicza. 21.00 — Koncert ze studnia z udziałem nadkantara Gerszona Siroty (spiew), Bronisława Gincburga (wielonczela) i prof. Ludwika Ursteina (akomp.). 1. A. Dwořak: Andante z koncertu wiolonczelowego — odegra p. Gincburg. 2. a) Al. Stradella: Arja, b) Verdi: Arja Radamesa z op. „Aida” — odśpiewa p. G. Sirota. 3. a) Stutschewsky: M'chol Kedem, taniec wschodni, b) Zeitlin: Eli Zion — odegra p. Gincburg. 4. a) Szomo watismach Zion psalm, b) Owim Melkejm (Ojcie, Królu nasz), modlitwa — odśpiewa p. G. Sirota. 5. M. Bruch: Kol Nidrei — odegra p. Gincburg. 22.00—22.05 — Sygnal czasu, komunikat lotniczy - meteorologiczny. 22.05—22.20 — Komunikaty PAT-a. 22.20—22.30 — Komunikaty: policjiny, sportowy, oraz nadprogram. 22.30—23.30 — Muzyka taneczna z restauracji „Oaza”. Orkiestra pod kier. W. Roszkowskiego i I. Karbowiaka.

Dyżury aptek.

Dziś, w noc, dyżurują apteki: M. Lipca (ul. Piotrkowska 193), E. Millera (Piotrkowska 46), W. Groszkowskiego (Konstantynowska 15), A. Perelmana (Cegielniana 64), H. Niewiarowskiego (Aleksandrowska 37), S. Jankielewicz (Stary Rynek 9). (b)

Problem przedostania się na księżyc zajmuje obecnie bardzo intensywne umyśle uczonych europejskich czytamy w „I. Kurjerze Codziennym”. Sprawę tę rozwiązali, co prawda bardzo prymitywnie, szamani na półwyspie Labrador. Rokrocznie udaje się kapłan eskimoski na księżyc, bez pomocy rakiety lub innych wynalazków europejskich, przynajmniej wierzą w to święcie zebrani eskimosi, uczestniczący w tej uroczystości.

Znany podróżnik i badacz krajów podbiegunowych, Joe Johuson, opowiada w sposób malowniczy i humorystyczny o swoich wrażeniach, odniesionych w czasie podróży szamana na księżyc. Aby być świadkiem tej eskimoskiej uroczystości, musiał Johuson użyć nie tylko podstępów, lecz i łapówki. Przewodnik zaprzęgi reny do sań, na których zajął miejsce wraz z gościem i pojazd pomknął jak strzała przez srebrzysty martwy step. Od czasu do czasu przerywało monotonie horyzontu kilka skarlłowacjących drzewek lub wlatywały ptaki, spłoszone odgłosem jazdy.

Wreszcie wyłoniła się z bieli stepowej skupiona wieś Eskimosów. Pojazd zatrzymał się przed karczma miejscową. Bo i tutaj dotarła już „kultura” pod postacią wiejskich szynków. Dzisiejsi mieszkańcy okolic podbiegunowych nie zamieszkuja już chat ze skamieniałego śniegu, jak to czytaliśmy w dawnych opisiech podróży, lecz w domach murowanych na sposób europejski.

Podróżny i jego przewodnik znaleźli się niepostrzeżenie w wielkiej izbie, otuleni w olbrzymie futra, jak wszyscy obecni. Wkrótce miało zacząć się widowisko. I oto na środek koła wprowadzono pospolitego obdartusa, przez którego lachmany przeświecało gołe ciało. Obdartus ten, to właśnie kapłan eskimoski,

szaman, który za chwilę ma się udać na księżyc. Dziwna rzecz, że pogański ten obyczaj nie zniknął z życia Eskimosów, których większość oddawna już przyjęła wiarę chrześcijańską. Lecz wszyscy, tak poganie, jak i chrześcijanie, nie chcą pozbawić się starego obyczaju podróży szamana na księżyc.

Gasną już światła, podsypane olejem, tranowym, izbę zalega nieprzenikniona ciemność. Jedyne pochodnia przyswieca wątlm światłem dostojnikom wiejskim, zajętem skrupulatnem przywiązaniem szamana za ręce i nogi do kotków, wbitych w podłogę karczmy. Wreszcie i pochodnia gaśnie z głośnym sykkiem i nieprzebita czerń zastania kapłana. Sprytnie urządził się szalbiarz pogański, gdyż na uświęcone widowisko „podróżny na księżyc” wybrał noc, pozbawioną zupełnie światła księżycowego.

Ze środka izby dobiega zebranych gardłowy głos szamana. W mowie, pełnej kwiecistego patosu, zdaje zebrany relacje, że oto ciało jego, dzięki pomocy sprzymierzonych duchów, pozbawione zupełnie ziemskiego ciężaru, unosi się w powietrzu i znajduje się tuż pod powałą. Słychać tajemnicze trzaski i loskoty — nie można odmówić sprytu pomocnikom szamana — kapłan opowiada, że właśnie udało mu się przebić powałą izby. Dreszcz zgrozy przejmują zebranych, ponieważ wśród szumu i gwizdu kapłan głosi, że opuszcza właśnie dach, aby się w udać w strefy podniebne i prosi zebranych, aby cierpliwie czekali na jego powrót. Posłuszni Eskimosi oczekują zapowiedzianego powrotu z tą samą wiarą i cierpliwością, z którą wysłuchują nabożeństwa w kościele chrześcijańskim.

Przemija pół godziny. I znowu słychać pełen grozy szum, dzwicząca okna,

tajemniczy prąd powietrza wieje przez izbę. Niejeden reżyser filmowy przyznałby szamanowi, że scena ta jest zainicjowana z istotnym artyzmem. Nagle rozblaskują pochodnie — i oto oczom pełnych nabożnego skupienia i trwoży zebranych ukazuje się szaman, leżący na ziemi i przywiązany do kotków w podłodze w ten sam sposób, jak przed swą podróżą na księżyc. Szaman zaczyna opowiadanie, które powtarza się co roku i jest dla Eskimosów zawsze jednakowo atrakcyjne. Otóż był na księżycu. Pół godziny tylko dla mieszkańców ziemi trwała jego wycieczka, lecz tam na księżycu minął przez ten czas rok cały. Mieszkańcy księżyca oczekiwali jego przybycia niecierpliwie i przyjęli go bardzo gościnnie i wystawnie. Dobrze się im tam powodzi, znacznie lepiej, aniżeli biednym mieszkańcom ziemi. Nie brak im tam ani ryb, ani zboża, ani smakowitej zwierzyny. Lecz kapłanka przepowiedziała także dla mieszkańców ziemi rok bardzo urodzajny. Niechaj Eskimosi nie tracą nadziei, gdyż rok następny przyniesie im piękne zbiory i obfity połów ryb. Nacichodzący okres będzie dla eskimosów niebywale szczęśliwy.

Z nabożną wiarą wysłuchali zebrani eskimosi przepowiedni szamana. Hojnie obdarzony szarlatan udał się do domu, zmęczony „daleką” podróżą.

Wiara w istotę przepowiedni szamana i w prawdę jego podróży na księżyc jest u eskimosów niezachwiana. Ktokolwiek wyraziłby wątpliwość w prawdę jego słów, naraziłby się na słowną, a nawet i czynną zniewagę. I tak corocznie, gdy nadchodzi lato podbiegunowe, udaje się szaman na księżyc aby przepowiedniami swojemi dodać otuchy biednym eskimosom.

TEATR
REWJI

TEATR
REWJI

CASINO

Dziś powtórzenie premjery rewji!

Nowy program! Nowy zespół artystyczny!

GOŚCINNE WYSTĘPY: Niuty Bolskiej, Haliny i Anny Zabołkinych, R. Gerasieńskiego, W. Zdanowicza, Z. Regro i innych oraz baletu.

Wielka rewja aktualna

„Tylko dla dorosłych”

W 2-ch częściach, w 14 obrazach
— pióra —

J. Boczkowskiego, J. Wima, Toma i Domosławskiego

W programie między innymi:

„NA RYBKACH”

sketch J. Wima

„SEN”

scena choreograficzna

„ŁÓŻECZKO”

operetka J. Boczkowskiego

„RADJO”

za kulisami stacji nadawczej

„ZA JEDNE 20 GR.”

sprzedawca uliczny

„TRIGEMINI”

sketch muzyczny J. Wima

„MOJA SYMPATJA”

pios. Piotrowskiego

„IDŹ PAN SPAĆ”

Dziś 2 przedstawienia o g. 8 i 10-ej.

Kasa czynna od 12 do 2-ej i od 4-ej.

SPLENDID

Dziś i dni następnych

Wielki podwójny program!

I.

„Ludzie bez praw”

Dramat z życia rosyjskiego.

W rolach głównych

artyści Moskiewskiego Artystyczn. Teatru

S Jakowlewa,

N. Szaternikowa, M. Stepanow, M. Doronin

FILM o pięknej wystawie

FILM o wielkich walorach artystycznych

FILM który każdego zaciekawiać musi

FILM będący prawdziwym odzwierciedleniem epoki panowania Carycy Katarzyny Wielkiej

światowej wytwórni „Sowkino” w Moskwie

II

„Lekka Izabela”

szampańska komedia o rozkosznej żonce, pałacu i 100.000 złotych rocznie.

Główne role odtwarzają

LEE PARRY

Frieda Richard, Gustaw Fröhlich

Hans Wassman.

Od g. 1.30 do g. 3 **cena wszystkich miejsc 50 gr. i 1 zł.**

OKAZJA!

Przy ulicy OGRÓDOWEJ Nr 26 w podwórzu — u piętro —

A PRZYBYCINA

można dostać duży wybór obrazów ręczno malowanych wszelkiego rodzaju — luster na dogodnych warunkach — spec. oprawa obrazów — tylko po 2 zł tygodniowo.

Dwa pokoje

umeblowane z wszelkimi wygodami zaraz do odnajęcia. Jeden frontowy z balkonem, drugi słoneczny od podwórza, światło elektryczne i łazienka. Orla Nr. 3 m. 5, front II piętro.

OSTATNIE NOWOŚCI!!

Rollanda, Ossendowskiego, Decobry, Margueritta, Ferrere'a i innych zaprenumerujesz w cenie 1 zł. miesięcznie tylko w nowo utworz. czyteln. „OŚWIATA” Łódź, 6-go Sierpnia 32 pr. oficyna I-sze piętro

Dr. med. S. Lewkowicz

Chr. skórne weneryczne i płciowe
Konstantynowska 12.
Tel. 55-52
Przyjmuje od 9-1 od 6-8. Dla pań od 4-5.
Dla niezamożnych
Ceny lecznic.

Doktor Sołowiejczyk

specjalista chorób skórnych i wenerycznych
Piotrkowska 99.
TEL. 44-92.
przyjmuje w lipcu tylko w środy i niedziele od 10 rano do 2 po poł.

Dr. HELLER

Choroby skórne i weneryczne
Nawrot 2
do 10 r. 1-2 i 5-8 dla pań spec. od 5-6 dla niezamożnych
ceny lecznic.

Dr. med. St. Bibergal

Moniuszki 11,
telefon 63-22.
Choroby skórne weneryczne i elektroterapia.
Przyjmuje od 8-1 i od 5-8 wiecz.

Dr. med. JAN POLAN

Chor. wewnętrzne
Andrzeja 43
telefon 64-21.
Przyjmuje od 11-12

Lekarz - dentysta F. Horowicz

przyjmuje w lecznicy przy ul. Piotrkowskiej 294 codziennie od godz. 2-7 wiecz.

Pokój nmeblowany

frontowy z elektryczn. światłem i wszelkimi wygodami wolny od 1-go lipca. Wiadomość: Żeromskiego 22 m. 14

Rozmaito

potrzebna zdolna manicurzystka od zaraz od zakładu fryzjerskiego Południowa 15 Wigołki. 7

Kursy Kierowców Samochodowych W. WOYNA

Łódź, Piotrkowska Nr. III, tel. 49-II.

Szkolne samochody o podwójnej kierownicy, ułatwiającej i przyspieszającej naukę (patent stosowany wszędzie zagranicą).

Kurs zostaje otwarty w poniedziałek 9 lipca 1928 roku.

Opłata za kurs normalny zł. 95.— w ratach tygodniowych po zł. 20.—

Zapisy przyjmowane są w lokalu szkolnym od 8 rano do 8 wiecz.

LECZNICA

lekarzy specjalistów i gabinet dentystryczny przy Górnym Rynku Piotrkowska 294, tel. 22-89 (przy przystanku tramw. pabjanickich) przyjmuje chorych w chorobach wszystkich specjalności od g. 10 rano do 7-ej po poł. Szczepienie ospy, analizy (mocz, kawa, krwi, płwocin etc.) operacje, opatrunki.

Porada 3 złote

Wizyty na miesiąc. Zabiegi i operacje od umowy Kapiela świetlne. Naświetlanie lampą kwarcową Roentgen, Elektryzacja. Zeby sztuczne, korony złote, platynowe i mosty.
W niedzielę i święta do godz. 2 po p.

Dr. Roman Bornstein

chor. wewnętrzne i nerwowe
Ciechocinek, willa „Ormuzd”.

PREZERWATYWY (Cigarettes) niedoścignionej wartości! Radio-Gumm Centrale, Wien, Capistrangasse 8.

Dr. med. Lubicz

Cegielniana 43
Tel. 41-32.
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych. Naświetlanie lampą kwarcową.
Przyjmuje od g. 8 do 10 rano i od 5-8 w. Dla pań od 3-5 oddzielna poczekalnia.

Doktor Klinger

Choroby weneryczne, skórne i włosów
leczenie lampą kwarcową.
Andrzeja Nr. 2
Tel. 32-28.
Godziny przyjęć: od 1.30-2.30 dla Pań od 6-8 dla Panów Wniedziele i święta od 10-12

Dr. med. Różaner

Dzielnia Nr. 9.
Tel. Nr. 28-98.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
Przyjmuje od 8-10 i od 5-8
Leczenie lampą kwarcową
Oddzielna poczekalnia dla Pań.
Dla Pań od 3-5 po poł.

Prenumerata

Redakcja i Administracja, Piotrkowska 29.
Telefony redakcji 27-24, 36-43, 36-44
Telefon administracji 22-14

W Łodzi zł. 4.00 miesięcznie. — Zamiejscowa 5 zł. miesięcznie. — Zagranica 7 złotych miesięcznie. — Odnoszenie do domów 40 groszy.

Godziny przyjęć redakcji 6-7 po poł. Rekopisów niezamówionych nie zwraca się.

Ogłoszenia:

ZWYCZAJNE: 8 gr. za wiersz milimetry (na stronie 10 szpalt). W TEKSCIE: 40 groszy za wiersz milimetry (na stronie 4 szpalt) Zarezerwować i zastrzeżenie tekście 10 zł. Zamiejscowe o 50 proc. Zagr. o 100 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń administr. nie odpowiada. Drobne 10 gr. Poszuk. prac 5 gr. Najm. 50 gr. Ogłoszenia kolorowe (minimalna wielkość ćwierć strony) 100 procent drożej.